

Bevissthet om roller viktig for kontrollutvalgets uavhengighet

Kommunedirektøren må være bevisst på hvilke regler som gjelder innstillingsretten for egen del og for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har innstillingsrett i saker der utvalget rapporterer resultatene av sitt arbeid, påpeker Anne-Karin Femanger Pettersen. Illstrasjonsfoto: Magnus Knutsen Bjørke

[Anne-Karin Femanger Pettersen](#) SENIORRÅDGIVER I FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

PUBLISERT 16.01.2026 - 12:50

Meninger i debattinnlegg står for skribentens regning

For å sikre ryddige prosesser og respekt for kontrollutvalgets uavhengige rolle, må kommunedirektøren være bevisst på hvilke regler som gjelder innstillingsretten for egen del og for kontrollutvalget.

En bevisst praksis bidrar til legitimitet og troverdighet i kommunens kontrollarbeid.

Innstillingsretten er en rett til å levere et begrunnet forslag til vedtak forut for et møte i et folkevalgt organ og få dette satt under votering der.

Hvis kommunestyret ønsker å gi innstillingsrett til kommunedirektøren, må det nedfelles i kommunens politiske reglement.

Professor Jan Fridthjof Bernt [skrev nylig i Kommunal Rapport](#) at kommunedirektøren etter kommuneloven i utgangspunktet ikke er gitt formell innstillingsrett til saker som skal behandles i kommunale folkevalgte organ.

I henhold til [kommunelovens § 8-1, 2. avsnitt](#), er det er bare de valgte medlemmene av et folkevalgt organ som har rett til å sette fram et forslag som organet må votere over:

«Medlemmer av et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ har møte-, tale- og forslagsrett i organets møter. Det kan ikke gis møte-, tale- og forslagsrett til andre enn organets medlemmer, hvis ikke noe annet følger av lov.»

Hvis kommunestyret ønsker å gi innstillingsrett til kommunedirektøren, må det nedfelles i kommunens politiske reglement.

Bernt viser til bestemmelsen i kommuneloven § 5-14, der det står at kommunestyret eller fylkestinget «fastsetter selv et reglement for hvordan vedtaksmyndighet og innstillingsrett skal delegeres».

Bestemmelser om innstillingsrett i lov eller reglement er et unntak fra dette prinsippet, skriver Bernt.

Han viser til [kommuneloven § 14-3 tredje avsnitt](#) som den eneste bestemmelsen i kommuneloven om slik innstillingsrett. Der er det fastsatt at formannskapet eller fylkesutvalget, eventuelt kommunerådet eller fylkesrådet, «innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning».

Bestemmelsen er videre tydelig på grensene mellom formannskapet og fylkesutvalget, og kontrollutvalgets rolle når det gjelder behandlingen av årsregnskap og årsberetning:

«Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.»

Kontrollutvalget er imidlertid gitt formell innstillingsrett etter kommuneloven i andre saker.

I en [tolkningsuttalelse](#) datert 7. oktober 2010 slo Kommunal- og regionaldepartementet fast at kontrollutvalget har en lovfestet innstillingsrett i saker hvor utvalget rapporterer resultatene av sitt arbeid. Innstillingsretten til kontrollutvalget må ikke nedfelles i kommunes delegasjonsreglement.

Kontrollutvalget har innstillingsrett i saker der utvalget rapporterer resultatene av sitt arbeid:

- Plan for eierskapskontroll
- Rapporter fra gjennomførte eierskapskontroller
- Plan for forvaltningsrevisjon
- Rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjoner
- Rapportering om saker som ikke er fulgt opp av administrasjonen

I tillegg har kontrollutvalget lovfestet innstillingsrett i saker som gjelder valg av revisjonsordning. Dersom kommunen har egen revisjon, skal kontrollutvalget innstille til kommunestyret i saker om å tilsette, suspendere, si opp eller avskjedige lederen av revisjonen.

Kontrollutvalget har også innstillingsrett når kommunestyret velger sekretariat for kontrollutvalget.

Kommunedirektøren har etter [kommuneloven § 13-1, 5. avsnitt](#) møte- og talerett i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer, med unntak av kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets sekretariat har det samme ansvaret for saksbehandling til kontrollutvalget som kommunedirektøren etter [kommunelovens § 13-1, 3. avsnitt](#) har til kommunestyret.

Begge skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

Det skaper derfor unødvendig forvirring når kommunedirektøren legger fram sin egen saksframstilling og innstilling i saker fra kontrollutvalget til kommunestyret.

Kommunedirektøren har derimot rett til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saker som skal sendes videre til kommunestyret, jf. [kommuneloven § 23-5](#).

At kommunedirektøren har slik uttalelsesrett, følger av det alminnelige prinsippet om at en sak skal være så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak.

Når saker som kontrollutvalget har behandlet, oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, vil kommunedirektørens rolle være å ekspedere saken videre til behandling der.

Kommunedirektøren kan gi supplerende opplysninger ved oversendelsen av saken til kommunestyret, jf. prinsippet om at saker skal være forsvarlig opplyst.

Kommunedirektøren kan imidlertid ikke endre saksframstillingen til kontrollutvalget. Dette er presisert i merknadene til kommuneloven § 23-5 ([Prop. 46 L \(2017-2018\)](#)), s. 405.

Eventuelle supplerende kommentarer til kontrollutvalgets sak skal da legges som vedlegg til kontrollutvalgets saksfremlegg og innstilling.

Kontrollutvalgets innstillingsrett er heller ikke til hinder for at andre folkevalgte organer kan behandle saken og uttale seg om den før kommunestyret. Men kontrollutvalgets innstilling skal gå uendret til kommunestyret og fremgå tydelig av saksdokumentene.

Kontrollutvalget bør gi sin innstilling til saken før andre folkevalgte organ behandler samme sak.